

ضرورت اصلاح قانون

انتخابات

اصغرسلیمی /سخنگوی کمیسیون شوراها با توجه به این‌که به گفته رهبری، مجلس عصاره فضائل ملت بوده و همچنین به گفته امام راحل، مجلس در راس امور است بنابراین باید افرادی به مجلس راه یابند که به لحاظ مسایل اخلاقی و مالی شفاف باشند. متأسفانه افراد زیادی هستند که هزینه‌های سنگینی برای انتخابات پرداخت می‌کنندووقتی از آنها پرسیده می‌شود این پول‌ها از کجاآمده است، می‌گویند افرادی از ما حمایت می‌کنند. این در حالی است که کسی بدون دلیل از کسی حمایت نمی‌کندوآنها به دنبال استفاده‌ازرانت و اعتبار نماینده هستند.

این اقدام باعث می‌شود نماینده، دیگر وکیل مردم نباشد بلکه نماینده آن قشر و اشخاص خاص باشد تا در مواقع لازم بتوانند از کمک نماینده استفاده کنند. در هر حال باید بر این نکته تاکید کرد که از طرق قانونی می‌توان با این موضوع مقابله کرد و در این ارتباط در حال رابرتی با هیأت رئیسه مجلس هستیم تا لایحه اصلاح نظام انتخابات را مجدداً به صحن آورده تا بتوانیم از آن در انتخابات اسفند سال جاری استفاده کنیم. در همین زمینه کمیسیون شوراها درصدد است تا این لایحه را به هیأت‌رئیسه و صحن ارائه کند. اگر تا یک ماه آینده این لایحه به صحن بیاید می‌توانیم آن را به انتخابات اسفند ماه مجلس برسانیم.

نگاه

فرصت دوباره

بهرروز نعمتی / عضو هیات رئیسه مجلس طبیعتاً موضوع پول‌های کثیف در انتخابات دغدغه همه اعم از

مسئولان و مردم است و باید برای حل و مقابله با این معضل قوانین مناسبی داشته باشیم، چراکه این معضل انحرافات در انتخابات ایجاد می‌کند. بنابراین نیروهای تاثیرگذار باید موجب از بین رفتن تأثیر پول در انتخابات شوند به گونه‌ای که دیگر پول نقشی در انتخابات نداشته باشد.

به همین منظور همانگونه که اشاره داشتیم ضرورت دارد از طرق قانونی با این مشکل برخورد کرد، به این معنی که قوانین در جهت مبارزه با پول‌های کثیف تصویب شود چرا که یکی از دلایل وجود و عدم مقابله با آن ضعف نقص قانونی است. یکی از قوانینی که می‌تواند در این زمینه راهگشا باشد لایحه اصلاح قانون انتخابات است که مجلس حدود هشت ماه در مورد آن بررسی داشت. هر چند شورای نگهبان ایراداتی نسبت به این قانون از جمله بحث استانی شدن انتخابات داشت اما موارد دیگر این لایحه از جمله مقابله با آن استفاده از پول کثیف، خرید آرا و... موضوعات خوبی است که اگر تصویب شود بخشی از مشکلات حل خواهد شد.

جلالی: نشانه‌ای از پاسخ‌سایبری آمریکا نیافتیم

رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور گفت: آمریکایی‌ها ادعا کردند پاسخ سرنگونی پهپاد را به‌صورت حمله سایبری دادند، اما یافته‌های ما چنین چیزی را ثابت نکرد و ما هیچ نشانه‌ای درباره حمله سایبری کشف نکردیم.

به گزارش فارس، سرتیپ غلامرضا جلالی در نشست خبری به مناسبت هفته پدافند غیرعامل با اشاره به مطالبه همیشگی رهبر انقلاب درخصوص پدافند غیرعامل افزود: شرایط امسال مقداری متفاوت است، به طوری که از انتهای سال ۹۷ تهدیدات کمی متفاوت شد و رویارویی ما با آمریکا شکل جدیدی یافت و به همین دلیل ممکن است امسال اقدامات ما در حوزه پدافند غیرعامل کمی عملیاتی‌تر باشد.

رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور همچنین درخصوص استفاده مسئولان از تلفن‌های هوشمند، تاکید کرد: مضمون سازی گوشی‌های هوشمند توسط وزارت دفاع و شرکت صایران انجام شده و مسئولان می‌توانند از این گوشی‌ها استفاده کنند.

استقبال دستگاه‌ها از سامانه ثبت اموال مسؤولان

رئیس قوه قضاییه با اشاره به استقبال دستگاه‌ها از سامانه ثبت اموال مسؤولان، این سامانه را در صیانت از مدیران و اطمینان بخشی به مردم بسیار موثر دانست. حجت‌الاسلام والمسلمین سیدابراهیم رئیسی، این مطلب را در جلسه شورای عالی قوه قضاییه بیان کرد. وی همچنین بر ضرورت پیشگیری از مفاسد اقتصادی

بررسی نقش پول‌های کثیف در معادلات سیاسی

پول‌سالاری چگونه جلوی مردم‌سالاری می‌ایستد؟

✎ با نزدیک شدن به انتخابات اسفندماه، بحث پول کثیف و نقش آن در انتخابات بار دیگر به یکی از سوژه‌های داغ رسانه‌ها تبدیل شده و کمتر روزی است که از سوی برخی چهره‌های سیاسی و مسئولان، نسبت به این مساله هشدار داده نشود. در نشست‌های مقامات از جمله نشست خبری سخنگوی شورای نگهبان هم ماجرای پول کثیف همواره یکی از پایه‌های ثابت سوالات خبرنگاران است.

با این حال اظهارات مقامات و وضعیت قوانین کشور حاکی از آن است که همچنان راه‌حل کارآمدی برای مقابله با این معضل، وجود ندارد و دارندگان پول‌های کثیف تلاش دارند از راه‌های مختلف، نتایج انتخابات را متأثر کنند. در این گزارش به بررسی معضل پول کثیف و اقداماتی که تا کنون برای برطرف کردن این معضل انجام شده است پرداخته‌ایم.

پول کثیف چیست؟

این روزها عبارت «پول کثیف» در عرصه‌های سیاسی، اقتصادی، آموزشی، هنری و... زیاد شنیده می‌شود. در معیارهای بین‌المللی منشأ پول کثیف ناشی از درآمد حاصله از جرائم سازمان‌یافته از قبیل قاچاق اسلحه، انسان و مواد مخدر است. در ایران علاوه بر قبول این موارد، معیار دیگر مبتنی بر آموزه‌های دینی مورد توجه قرار می‌گیرد. بر همین اساس پول کثیف در کشورمان عبارت است از هر پول و درآمدی که از کار غیر شرعی کسب شود. در حوزه سیاسی به‌ویژه در عرصه انتخابات هم نگرانی‌ها مرتبط با پول کثیف ناشی از هزینه‌های بی‌وجه، غیرشرعی و غیر قانونی نامزدهای انتخابات برای کسب رای در حوزه‌های انتخابیه است.

معضلی برای تمام کشورها

نگرانی از وجود پول‌های کثیف تنها مربوط به ایران نیست و در بسیاری از کشورهای دنیا جزو دغدغه‌های اصلی به‌شمار می‌آید اما با توجه به سازوکارهای نسبتاً دقیقی که برای رصد فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی نامزدهای انتخابات در بسیاری از کشورها وجود دارد، پیگیری هزینه‌های جاری در حوزه تبلیغات انتخاباتی از معیارهای مشخصی برخوردار است. این رویکرد البته در ایران با توجه به اینکه تاکنون قانون دقیقی برای رصد منابع انتخاباتی نامزدها و رصد جابه جایی پول‌های هنگفت تبلیغاتی وجود نداشته کار دشواری است. با این وصف وجود پول کثیف به عنوان یک دغدغه جهانی مورد توجه بسیاری از کشورهای دنیا قرار دارد و تلاش‌های مختلفی برای مقابله با آن صورت می‌گیرد. برخی از کشورها مثل عربستان در زمینه پول کثیف سابقه روشن و شفافى ندارند. در همین زمینه روزنامه فایننشال تایمز نوشت، اتحادیه اروپا در مقطعی تصمیم گرفته بود عربستان و پاناما را در فهرست سیاه پول کثیف قرار دهد. از نظر کمیسیون اروپا این دو کشور در فهرست کشورهای پرمخاطره قرار دارند. همچنین طبق اعلام اتحادیه اروپا، امیرنشین‌های حوزه خلیج فارس نیز از جمله کشورهایی هستند که در زمینه مبارزه با گردش پول‌های غیرقانونی قصور کردند.

چرا انتخابات مجلس؟

با توجه به مواضع و اخبار رسمی و غیررسمی، همواره در دوره‌های مختلف انتخابات در ۴۰ سال گذشته، عده‌ای تلاش داشته‌اند با استفاده از پول‌های کثیف بر نتیجه انتخابات تأثیر بگذارند. با اینحال نگرانی از نقش پول‌های کثیف در انتخابات مجلس و شوراها بیشتر است. دلیل آن هم تعداد بالای کاندیداها در این دو انتخابات است. گستردگی حوزه‌های انتخابیه در این دو انتخابات و تعداد بالای نامزدها، کنترل منابع مالی شرکت‌کنندگان در این انتخابات و حامیان آنها را مشکل می‌کند و از سوی دیگر با توجه به این‌که در برخی حوزه‌های انتخابیه با جابه‌جا شدن چند هزار رای، نتیجه تغییر می‌کند آنهایی که به دنبال استفاده از پول کثیف هستند در این دو انتخابات، احتمال بیشتری برای نتیجه دادن اقداماتشان متصور هستند.

البته در مورد انتخابات مجلس خبرگان هم به لحاظ گستردگی حوزه‌های انتخابیه و تعداد کاندیداها با چنین شرایطی روبرو هستیم اما دارندگان پول‌های کثیف به لحاظ ماهیت این مجلس و چهره‌هایی که در آن حضور می‌یابند طمع کمتری نسبت به نقش‌آفرینی در این انتخابات دارند.

هرچه هست این‌که اکنون در آستانه انتخابات مجلس، هشدارهای زیادی نسبت به نقش پول‌های کثیف در این انتخابات داده شده است و ارکان مختلف نظام و قوای سه‌گانه دغدغه‌های جدی در این‌باره مطرح می‌کنند.

پاشنه آشیل کجاست؟

با وجود ابراز نگرانی‌های فراوان نسبت به نقش پول کثیف در انتخابات این سوال مطرح است چرا تا کنون برای حل این معضل، راه‌حلی اندیشیده نشده است. بر اساس اعلام مقامات شورای نگهبان و فعالان سیاسی، مشکل اینجااست که با وجود اقداماتی که تا کنون انجام شده اما همچنان قانون مشخص و مدونی برای مقابله با این پول‌ها وجود ندارد. عباسعلی کدخدایی، سخنگوی شورای نگهبان در این زمینه می‌گوید: شورا با استفاده از اختیارانش هرجاتشخیص دهد پول‌های کثیف نقش موثری در انتخابات داشته و به نحوی در آن انحراف ایجاد کرده است بآن برخورد می‌کند اما متأسفانه قوانین در این زمینه به کمک ما نیامده است و تا زمانی که قانون، راهکارهای روشنی تعیین نکرده است اقدامات شورا نیز کافی نخواهد بود. نجات... ابراهیمیان، عضو حقوق‌دان سابق شورای نگهبان هم در این زمینه گفته است: اگر موضوع پول‌های کثیف در انتخابات معلوم شود جلوی آن را می‌گیرند، اما مساله اینجااست که کنترل و نظارت بر این موضوع، نیازمند قانون است. کامبیز نوروزی، استاد حقوق دانشگاه نیز در گفت‌وگو با ایرنا گفته است: شورای نگهبان، هم از نظر حدود اختیارات قانونی و هم از نظر امکانات، قادر به کشف منشأ پولی که نامزدهای انتخاباتی و هوادارانشان به انتخابات وارد می‌کنند، نیست. تعیین منشأ پول افراد، مستلزم رسیدگی قضایی است تا مشخص شود ثروت و درآمد کسی مثلاً ناشی از قاچاق مواد مخدر، اختلاس‌ها و سایر موارد مشابه بوده بنابراین نامشروع است. نوروزی همچنین تصریح می‌کند: از طرف دیگر، پولی که وارد انتخابات شده، فرآیند پیچیده‌ای را از سر گذرانده و شورای نگهبان به‌تنهایی نمی‌تواند تشخیص دهد مبلغی که وارد فعالیت انتخاباتی شده، چقدر مشروع و چقدر نامشروع بوده است.

تاکید کرد و گفت: اصلی‌ترین راهکار پیشگیری از فساد، شفاف‌سازی نظام اقتصادی کشور و نهادینه‌سازی شفافیت است. بر این اساس، سامانه‌های مربوط در بخش گمرکات، بانک‌ها، امور مالیاتی و... باید فعال و به یکدیگر مرتبط شوند تا کارآفرین، سرمایه‌گذار، بازرگان و تسهیلات‌گیر، در یک بستر هوشمند، نظارت‌پذیر شوند.

رئیس قوه قضاییه با تأکید بر لزوم نظارت‌های هوشمند و رصد به هنگام و دائمی، به قانون ارتقای سلامت نظام اداری اشاره و اظهار کرد: این قانون بسیار قانون خوبی است که البته در بعضی حوزه‌ها عملیاتی نشده است. ما از نمایندگان محترم مجلس می‌خواهیم که زمان اجرای این قانون را تمدید کنند.

پول کثیف در ایران

با وجود تلاش‌های زیادی که برای مبارزه با فساد در جمهوری اسلامی ایران صورت گرفته اما همچنان در حوزه‌های اداری، سیاسی و حقوقی به‌واسطه وجود نقایص متعدد، برخورد کامل با مظاهر فساد و به‌ویژه پول کثیف دشوار می‌نماید و همچنان معضلاتی چون پول‌های کثیف و نقش آن در انتخابات وجود دارد. یکی از دلایل این مساله، رویه‌های غلطی است که در حوزه اقتصاد ایران وجود دارد و به‌واسطه شفافیت نداشتن مراودات مالی، زمینه‌های شکل‌گیری پول کثیف فراهم می‌شود. برخورد با پول کثیف به عنوان دغدغه مشترک تمام نهادها همواره مطرح بوده و شورای نگهبان و قوای سه‌گانه نگرانی خود را در این زمینه بارها اعلام کرده‌اند. حسینعلی امیری معاون پارلمانی رئیس‌جمهور درباره سابقه استفاده از پول‌های کثیف در دوره‌های گذشته انتخابات، گفت: در دوره‌ای که در شورای نگهبان بودم مواردی وجود داشت که شورای نگهبان تشخیص می‌داد رای از طریق خرید و فروش آرا حاصل شده یا اشکالاتی در خصوص منابع مالی کاندیداها وجود داشت که از باب نظارتی که شورای نگهبان بر انتخابات داشت گاهی منجر به ابطال صندوق‌هایی از آرا می‌شد و گاهی منجر به ابطال بخش‌هایی از آن و گاهی هم کل انتخابات منطقه‌ای به جهت اینکه مراعات قانون توسط آن نامزد مربوطه نشده توسط شورای نگهبان ابطال اعلام می‌شد.

در همین زمینه محسن کوهکن نماینده مجلس هم در یادداشتی که در روزنامه سازندگی منتشر شد نسبت به وجود پول کثیف در ایام رقابت انتخاباتی واکنش نشان داد و از تجربیات خود در دوره های مختلف نمایندگی گفت و خاطرنشان کرد: در دوره های مختلف حضور در مجلس در کسوت نمایندگی به شدت با نمایندگان و کاندیداهایی برخورد داشتم که در دوران تبلیغات برای جذب آراء، وعده هایی خارج از اختیارات و مسئولیت نمایندگی داده اند و بعد از ورود به مجلس به دلیل وعده های خارج از حیطه اختیارات و ترس از پاسخگویی به رای دهندگان حتی تردد و سر زدن به حوزه انتخابیه نیز برای آنها مشکل شده است و از این حیث تردد در حوزه انتخابیه و رسیدگی به این امور را به صورت کامل کنار گذاشته اند.

شگردهای دارندگان پول کثیف

حضور پول‌های کثیف در انتخابات به‌روش‌های مختلف صورت می‌گیرد که برخی از آنها شناخته شده و معروف و برخی دیگر از آنها زیر پوستی‌تر هستند. از جمله متعارف‌ترین روش‌های استفاده از پول‌های کثیف، مرتبط شدن کاندیداها با برخی اسپانسرهای تبلیغاتی مجوزدار است که در ظاهر کار غیرقانونی صورت نمی‌گیرد اما کاندیدایی که از این طریق به مجلس راه می‌یابد عملاً خود را وامدار اسپانسرهای تبلیغاتی خود می‌داند.

مصطفی پورمحمدی که مسئولیت‌هایی چون وزارت‌کشور و رئیس‌سازمان بازرسی را در مقاطعی بر عهده داشته در یک برنامه زنده تلویزیونی با اشاره به حضور پول‌های کثیف در انتخابات گفت: در کشور ما برای اینکه یک نامزد انتخاباتی رأی جمع کند، نیاز به هزینه‌های تبلیغاتی دارد و در خیلی از مناطق و با توجه به اینکه معمولاً افرادی که کاندیدا می‌شوند از سطح متوسطی از نظر ثروت و دارایی برخوردارند و خود امکان تبلیغات ندارند، خواه‌ناخواه به افراد مختلفی مراجعه می‌کنند که این موضوع همیشه زمینه ظهور مشکل برای ما بوده است و این یکی از دلایلی بوده که افراد زیادی در انتخابات مختلف ردصلا حیت شدند.

اما در برخی موارد شاهد حضور پول‌های کثیف به شکلی سازمان‌یافته‌تر و عمده‌تر هستیم بدین شکل که برخی جریان‌ها و مافیای سیاسی-اقتصادی تلاش می‌کنند با هزینه‌کرد پول‌های کثیف تا جایی که امکان دارد در تمام مراحل انتخابات از معرفی کاندیدا و محتوای شعارهای تبلیغاتی او گرفته تا مرحله‌ای از جمله گزینش و شمارش آرا اعمال نفوذ کنند. در این زمینه می‌شود به برخی اظهارنظرهای فعالان سیاسی در زمینه نقش‌داشتن پول در تهیه لیست‌های انتخاباتی اشاره کرد. به

تلاش‌های نافرجام برای مقابله

برای اولین بار در اسفند ۹۳ عبدالرضا رحمانی فضلی از ماجرای پول کثیف در فعالیت‌های انتخاباتی سخن گفت. وی گفت: ما با حضور و ورود این پول‌ها به حوزه سیاست نیز روبه‌رو هستیم. اگر این پول‌ها کنترل نشود به همه حوزه‌ها وارد خواهد شد. قاچاق و تروریسم به دنبال کسب قدرت برای ایجاد حاشیه امن است و حتماً برای این موضوع پول خرج می‌کند. اگر هوشیار نباشیم و مواظبت نکنیم، حتماً بخشی از این پول کثیف، عزم ورود به حوزه قدرت و سیاست را خواهد کرد. آن موقع البته در عرصه رسانه‌ای این گفته وزیر‌کشور با واکنش‌های متعددی مواجه شد. این فشارها و انتقادها از وزیر کشور تا جایی ادامه داشت که رئیس مجلس شورای اسلامی نیز نسبت به سخنان رحمانی فضلی واکنش نشان داد و گفت: اخیراً یکی از وزرا دو بار مطلبی دال بر ورود پول‌های قاچاق به ساختار قدرت مطرح کرده است. اگر اطلاع‌ای از چنین انتقال پولی در انتخابات اخیر دارند که آنها را به قدرت رسانده اعلام کنند؛ اینگونه مبهم حرف زدن چه فایده‌ای جز ایجاد شبهات بلاوجه برای کشور دارد مگر مملکت قانون ندارد، اگر کسی از این‌گونه اقدامات اطلاعی دارد باید در اختیار قوه قضاییه قرار دهد تا رسیدگی شود.

پس از طرح این مساله، تلاش‌های زیادی برای مقابله با معضل پول‌های کثیف انجام‌شد. از جمله این اقداماتی می‌توان به تهیه لایحه جامع انتخابات از سوی دولت اشاره کرد که اواخر سال ۹۷ به مجلس ارائه شد. در مواد ۱۲۴ تا ۱۲۹ این لایحه به بحث هزینه‌های انتخاباتی می‌پردازد. در مواد ۱۲۴ تا ۱۳۶ به منابع نقدی و غیرنقدی مجاز برای داوطلبان انتخابات، ثبت و توقیم ارزش ریالی هزینه‌های انجام شده و محدودده هزینه‌های انتخاباتی پرداخته است.